

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . . 50	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	—	Egy óra . . .	1 . . . 70
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Elveszett lelkek.

„A magyar ember maradjon a földjén, éljen az eperfái között, mert ha onnan távozik, elveszti a lelkét a vándorut rögei közt.”

Szegeden egy orfeumi énekes agyonlőtte magát. Református tanítónak volt a fia. Törzsökös magyar családból származott. Halálhírével együtt közlik az ujságok az öngyilkos levelének fent idézett részletét.

A magyar ember lelkének mily véghetetlen földimádása sugárzik az elveszett lelkü ember szomorú levelének néhány sorából.

És mi, akiket sorsunk kiszakított az eperfák közül, távoztunk a földünk től, vándorutak rögein rongyoljuk szét a lelkünket, sohajtva adunk az öngyilkos komédiásnak igazat. Mert a föld a mi nemzetünknek ma is szent oltára. Ezért élünk, ezért halunk. Kálásztermő rónáival kifejezője a nemzeti szerve etet tápláló szívnek, tölgyerdeinknek susogásával pedig a vezérlő, az összekapcsoló nemzeti léleknek. Erőt nyújt, erkölcsöt nemesít a föld. Munkálása közben acéleződnek az izmok, virágos mezőjén andalogva, a munka utáni édes pihenés közben a salaktól tisztul, nemesedik a lélek.

És mégis lidérc lángot kergetvén, hányan, de hányan szakadunk el az eperfák közül, a magunk földjéről, a vándorrögös utra? . . . Izgalmak emészti fel erőnket, a csöndes, békés, nyugalom fehér galambjai, melyek a földmives legédesebb gyönyörűségei, fölünk messze szállnak, az izgalmas, szakadatlanul hajszó, elérhetetlen vágyak nyughatatlan karvalyai csapkodnak reánk, tépdese a lelkét, míg nem az, rongyokra szakadozván, elveszett.

Valamikor a magyar iparos mester, midőn élte napja a delelőn tulhadt, takarított pénzéből nem részvényeket, sorsjegyeket, de földet vásárolt magának, a virágzó ipart folytassa a fiatalabb és a földmives munka verejtékével tisztította testét, lelkét a vásári élet porától és kapzsi könnyüvérségétől a delutánra hajlott öreg. A szellemi munkásnak is az volt a vágya . . . a föld. Vigória a rigófüttyös szőlőkertben vagy nádfödelestanyaház a pusztá délibábos mélyében . . . Ma pedig, a ki a föld munkásának született sem becsüli meg földjét, mert sok kerül olyan, aki birtokát árendába adja, hogy aztán a városi élet szírom hervasztó tobzódásai között pocskelja a verej-

ték nélkül szerzett haszonbért, másik képes földjét eladni és így szerzett Judáspénzén nyereszkeskedni az arany borju imádók táborában; másoktól önhibájokon kívül rabolják el: a mostoha körülményeket, a természeti csapásokat kihasználó élelmesebbek a földet és menthetetlenül pusztulás, idegen földre vándorolás ezeknek a sorsa. Elveszett lelkek ők is a magyarságra, melynek nemzeti életfaja nem a gyárak füstös kéményéből, de a szűz, az ősi földből növekedett a multban hatalmas, ezer esztendővel dacoló szent hajtással. De jelenünkben, mint jövőnkben is a föld az, melynek birtokában országunkat építhetjük, fentartathatjuk. És ha a földünket elfecséreltük, vagy gyáván a rablóknak engedjük oda, ekkor elveszett lelkek leszünk mindnyájan. Pusztulásunk homlokunk ránczára írva; mert a vándorut röge a halál ösvénye reánk. A buzatermő barázdák rögeiben duzzad a magyar nemzet élete, a magyar nemzet ereje és fenmaradása. Az eperfák között nem tébolyognak elveszett lelkek.

Ifjabb Móricz Pál.

A délibáb hazája.

Részlet Lovász Jánosnak az Uránia színházban programon lévő darabjából.

. . . Elfáradt már a nap. Hajnal hasadástól egész mostanáig tüzes csókjaival ostromolta örökszép kedvesét a nagy pusztaságot és most, hogy itt kell hagynia, nehezére esik, titokban megkönnyezi, láthatatlanul harmat esőt hullat reája. Csak egy izzik, ragyog a bosszuságtól bibor-arcza, vissza nyilazza féltékeny pillantásait és haragja . . . mint futó lang, egyszerre végigömlik az ég peremén körö-körül. De bele kell törődnie a változhatatlanba, pillanatra enyhül, oszlik, olvadozik s szelid bucsuzó csókjait szellő postán küldi aludni vágyó szeretőjéhez. És egyben óvatosan, mint a pásztor-ember kezesbárányára, fekete subát terít most a nagy pusztaságra. Ravasz számítással teszi ezt a vén szereelmes, nyilván csak azért, hogy veltélytársa a Hold mentül kevesebbet lásson a alvó föld bájából . . .

Arrafelé, honnan a furulya szól, pásztor-tűz lobban most föl. És utána nyomban egymásután gyuladnak ki az ég apró pásztor-tűzei is, a csillagok. Gonosz nyelvek azt állítják, hogy az a milliard tüzzsem is mind egytől egyig a féltékeny Nap kémkedő öre, az Ő szolgálatába szegődött pásztorgyerekek,

akiket mindenneknél hatalmasabb uruk és parancsolójuk ide szegezett örködni a hajadon álmai fölött s kergetni, riasztani a másik epedő legényt a Holdat, a ki azonképen mint a Nap, fülig szerelmes a csodaszép pusztának minden fűszálába. Lehet, hogy nem is pletyka beszéd ez, hanem színvalóság, mert imé fut a hold gyorsan, mindig feljebb, mindig tovább és utjában örökösén kísérik a csillagok . . .

. . . Csöndes minden. A furulya is elhallgatott, a kolomp is nema lett.

Nagy Hortobágyon vagyunk. Azon a világhírű délibábos pusztaságon, amelyről a legszeleesebb végletekig menő ellentétes vélemények vannak elterjedve nemcsak a külföldön, hanem itthon is a magunk hazájában. Világsodának, meseországának mondja az egyik ember s már csak a neve hallatára dal csendül fölébe, dal jön ajakára . . .

Isten e földet tán
 Külön teremtette,
 S mint egy selyemkendőt
 Ide terítette,
 Gyönyörködni benne.
 S hogy annál több legyen
 A gyönyörűsége,
 Habos déli bábót
 Himezget eléje
 Minden nyári délre.

Unalmas, fárasztó, kopár pusztaságnak ismeri a másik. Nem lát rajta semmi szépet, semmi megragadót. Ha egyszer megtekintette, szent fogadást tesz, hogy ötlet ugyan ez a híres pusztá nem látja többé ez életben!

Mi hát mindebből a valóság? Igaz mindakettő és mese mindakettő. A kibe az Uristen nem teremtett érzéket a természet bájai iránt, annak ugyan hasztalan mutogatják a nagy Hortobágyot. De a kinek megnyílik ott künn a tengernyi pusztán a szíve, alig győzi magába szedni a varázslatot, a bűbájt, mely lépten-nyomon, ezer meg ezer formában jelen meg szeméi előtt . . .

Oh természet, oh dicső természet!
 Mely nyelv merne versenyezni véled?
 Mily nagy vagy te! Mentül inkább hallgatsz,
 Annál többet, annál szebbet mondasz.

. . . Gyerünk tehát ismerkedjünk meg közelebbről — fájdalom nem a valóságban, csak a szemünkkel és fantáziánkkal — ennek a hírneves csodának természeti bájaival, lakóinak egyszerű életével.

Mese a délibábról.

Kutágas bukkán föl a ringó víztükörből,
 mellette fehér kis tanyaház. A kéménye hirtelenjében úgy fölmagaslik, mintha gyár-

Várjunk-e 10 évig Kossuth szobrával?

A Kossuth-ünnepet rendező bizottság egy eszmét vetett fel.

Azt a javaslatot terjeszti a városi közgyűlés elé, hogy 10 évig, évente 10-10 ezer koronát rakjon félre a város és ez összegből hozzávéve a gyűjtés folytán begyűlt 24,000 koronát, hatalmas, Kossuth emlékéhez s a város lakóinak Kossuth iránti szeretetéhez méltó szobrot emelhetünk — 10 év múlva.

A tervnek első részét nagyon helyesnek találom.

A város közönsége gyűjtés útján nem tudta összeadni a szükséges összeget.

Hogy miért? nem kutatom. Talán nem annyira a lakosság aldozatkésztsége hiányzott. Talán inkább a város vezetőinek Kossuth emléketől való iszonyodása benitotta meg a gyűjtés sikeres előhaladását.

Akarmi okozta is a gyűjtés siralmas megfenekléset, ez a mostani eredmény szégyenletes s Debreczen minden becsületes magyar polgárának mellán arczába kergetheti a vért.

Ezert nagyon helyes az, hogy a város házi-pénztára teremti elő a szükséges összeget, természetesen a polgárok adójából.

Igy hosszadalmas és kétséges sikerű újabb gyűjtés mellőzésevel, minden polgár, vagyona arányában, hozzájárul a nemzet édes atyjának örök dicsőségét hirdető emlék felállításához.

Ez helyes. Am végtelenül szerencsétlen gondoltnak tartom, hogy a házipénztár 10 év alatt részletekben tegye félre azt a 100,000 koronát és így Kossuth apánk szobrának felállítását, újabb 10 teljes, hosszú esztendővel elodazzák!

Hogyan? Hát nem volt elég a városi kassza?

Még újabb tíz évig ott akarják hagyni a legmagyarabb város felett azt a fekete gyalázatot, hogy nem képes, vagy nem mer Kossuth-szobrot emelni?

Nem szégyenletes-e az, hogy még most se áll az a szobor? És várjunk még újabb 10 esztendőig?

Ez keptelenség! Ez lehetetlenség!

kemény lenne. Most tinó csorda áll elebe, csupa fehér szőrű, csupa öles szarvu állatok. Ide látszik, hogy csapkodják farkaikkal egyenletes tempóban a levegőt és mintha előttünk hosszú sor szénásszekér bandukolna. De belevesznek a vízbe és a semmiből azon pillanatban fölépül egy karsu torony finom körvonallakkal. Rá lehet ismerni a nádudvari templom tornyára. Most hazak sorakoznak mellé s ringanak, mint a mesebeli királykisasszony gyemánt palotái. De mintha rosszul sikerült gyermekjáték lett volna az egész, s a lázalom ideges szeszélye egyszerre fölforgat mindent: a torony, a hazak, az állatok, a fák, a szénásszekerek mind-mind fejfelé, lábbal fölfelé himbálóznak . . .

Megyünk, indulunk a csalóka kép után. Megfogta már a mi szívünket is, körülhálózta már a mi lelkünket is a Délibáb bűvös varázsa. Am hasztalan üzzük, ott van ő folyton egyazon elérhetetlen távolságban, nem érhetjük közül. Dal zsong a tikkadt levegőben. Láthatatlan kezek pengetik a muzsika húrját, láthatatlan ajkak fújják a tilinkót . . .

Hol szól, merről jön, senkisémet tudja. Mesél regél a Délibábról.

. . . A Hortobágyi híres csárdának szebb virága, dalosabb pacsirtája nem volt

Miért várjunk?

Debreczen talán csak nem tartja viszsza az a talpnyaló meghunyaszkodás, a mi dicső fővárosunk nemes vezetőit, minden magyar önértékéből kivetkőztette?

A pénz kérdés pedig vissza nem tartathatja!

Tessék azt a 100,000 koronát azonnal előteremteni, és 10 év alatt 10,000 koronájával letörleszteni.

A 10 év alatti kamat elvesztése talán csak megéri azt, hogy Kossuth Lajos szobrát így azonnal felállíthatjuk és megnyugtathatjuk a lelkiismeretünket?

Ha a bizottságot bizonyos mellétekintetek nem vezetik, nem fogja megengedni azt, hogy 10 teljes évig eméssze Debreczen szabad polgárait a Kossuth apánk méltó emlékszobra utáni vagy és az a szégyen, hogy míg a többi városok mind (hisz addig még Budapest is felállítja) dicsékedhetnek Kossuth szoborral, nekünk 10 hosszú esztendőig kell érte pirulnunk.

Emeljük fel a Kossuth szobrot kezedem nélkül a lehető legrövidebb idő alatt.

SEGÖD.

Az amerikai Kossuth-szobor.

A hatalmas népgyűlési határozattal szemben, melyet ösmertettünk, mely a szobor helyéül a Public Squaret jelölte ki ismételtelen, — döntött a clevelandi tanács. E tanácsi döntés fordulatot jelent, de nem a tótok diadalát a clevelandi magyarok fölött. Az amerikai Magyar Hírmondóból, mely maga is kezdettől a Public Square mellett foglalt állást, ezeket olvassuk:

Most jövök a City Council — városi tanács — üléséről. Közel egy órán át folyt a vita a feől, hogy a magyar egyetek hol állíthassák föl a Kossuth szobrot? Egyetlen szó sem hangzott el, mely legkevésbé sértő volna akár Kossuth emlékére, akár a magyarokra, sőt ellenkezőleg, a győzedelmes határozati javaslat benyújtója gyönyörű szavakkal adózott Kossuth emlékének és a magyarok szabadságszeretetének. De valamenyi szónok — még azok is, kik teljesen a

magyarok álláspontjára helyezkedtek — hangsúlyozta, hogy szerintök a Public Square nem való szobornak, — semmiféle szobornak. S végül határozatilag kimondták, hogy a városi tanács parkbizottsága, a magyar bizottsággal és a közmunkák igazgatójával egyetemben keressen ki alkalmas helyet a Kossuth-szobor számára, bármely parkban, de nem a Public Square on.

Első perczen úgy éreztem, mint a ki csatát veszített. Hiszen még mult heten is irtam, hogy a szobornak a Public Square-on kell állania! Sőt annyira mentem, hogy azt mondtam, hogy ha akár a városi hatóság ingadozunk, akár akadna bíró, ki tiltó parancsot bocsát ki, úgy a Kossuth-szobor nem állhat Clevelandban!

Ragaszkodjam-e ehhez az álláspontomhoz? A döntés nem oly egyszerű. Ha beallott volna fent a említett két esely bármelyike: úgy nem haboznam egy percig sem, hanem magam indítványoznám, vigyük el a szobrot Clevelandból — indítványoznám ezt, bármily nehezemre esnék is, más városnak engedni azt a dicsőséget, mely Clevelandot illeti meg, mert ennek a magyar egyetei vitték sikerre a szobor ügyét!

Csak hogy egy harmadik, — egy oly eset következett be, melyre senki nem gondolt, nem gondolható. Miután a polgármester még július 31-én este — mint az alább olvasható — kijelentette a magyar népgyűlésen, hogy újat sem fogja mozdítani a közmunkák igazgatója által adott engedély visszavonása érdekében, — augusztus 1-én a városi ügyész (Director of Law) kijelentette, hogy a közmunkák igazgatója által kiadott engedély érvénytelen, mert ily engedélyt csak a városi tanács (City Council) bocsáthat ki.

Önkénytelenül eszünkbe ötlenek a kérdések: hogyan van az, hogy az ügyész több mint két hónap óta nem fedezte föl, hogy mi magyarok oly engedély alapján működünk, melyet nem az illetékes hatósági közzeg állított ki? s nem-e azért jutott egyszerre az ügyésznek eszébe az illetéktelenség, hogy a polgármestert ki mentse egy rá nézve, politikai szempontból, kellemetlen helyzetből és a felelősséget a tanácsra háritsa?

De bármiként felelünk is e kérdések-

Bogár Erzsóknál. Hétfármegye járt utánna. Hintón is kijöttek hozzá gazdák, hatalmas urak. És addig-addig, míg az Erzsók esztét meghódította a sok ékszer, csillogó drámaság. Varjas Pista csikós bojtár úgy égett a leány után, hogy egyetlen csókjáért kilehelte volna az életét. A leány csak hitegette. Egyszer a csárda asztalnál ültek. A nagy uri hintós vendég együtt poharazott a szerelmes csikós bojtárral, Bogár Erzsóknak veszett kedve támadt. Így szólott Pistához:

. . . Párod leszek, hites párod
Örökkön csak érted élek
Ha megteszed a mit kérek . . .
Menj, szakíts a kebelemre
Egy maroknyi friss virágot
A déliláb gyepűjéről.
Tölsd meg azt a rózsás korsót
Déliláb harmat vizével . . .
S hozd el ringó méneseből
Azt a csikót, amelyiknek
Karsu teste hófehér,
A sörénye földet ér . . .

XXX.

Megdobban a legény szive:
S gyermek ésszel lóra pattan.
Hogyne menne, mért ne menne!

Hátha tüzeső szakadna!
S aznap estig, napnyugotig
Folyton üzte szegény Pista
A csalóka délilábot.
De bokréját nem szedhetett,
Kökorsója tenger vízzel meg nem tellett.
S az a fehér szőrű csikó
Folyton futott, nyargalt tőle,
Mig végre is semmivé lett
Eltűnt a nagy semmiségbe . . .
Bnyal fordult Pista vissza,
S mire megjött . . .
Elszökött Erzsók előle . . .
Nosza, rajta, most utána!
Sarkantyuját belevegja
Tajtékos, fáradt lovába
S neki ront az éjszakának.
A hintót utól is érte,
Benne ült Erzsók az ural,
Csokolóztak kényre kedvre.
Föllángol a csikós vére,
Rézfokosát megforgatja,
S egy csapásra mindakettőt
Átküldi a másvilágra . . .

XXX.

Azóta a leány lelke,
Mint valami csalfa álom
Ott bujkál a Délilábban
Délilábos rónaságon.

re; bármennyire meg legyünk is róla győződve, hogy a politika játszik bele ez ügybe: ez nem változtat a tényen, hogy a közmunkák igazgatója által kibocsátott engedély érvénytelen s így oly helyzet állott be, melyre eddig nem is gondolhattunk.

Hogyan ítéljük meg már most a tanács határozatát? Ha azt hisszük, hogy a pánszlávoknak akart véle kedvezni s a magyarokat meg akarta alázni, úgy nem szabad tovább szóba allanunk a tanácsal.

Szerencsére, nem így áll a dolog. Az elhangzott beszédek, különösen Howe-nak, az elfogadott határozati javaslat szerzőjének magyar-barát beszéde, kétségtelenné teszi, hogy a tanács szívesen látja Kossuth szobrának felállítását és fájja, hogy a mikor Public Square-t nem tartja alkalmasnak sem a fővárosra, akaratlanul is alkalmat ad a tótok és csehek tapsaira. S így el kell fogadnunk, hogy a tanács nem vétett Kossuth emléke, sem a magyarság ellen és kötelességünk a tanácsal továbbra is szóba allanunk.

Igaz, el lehetünk rá készülve, hogy heteken át kürtölni fogják a pánszlávok, milyen nagy győzelmet vívtak ki a tótok a magyarok fölött. De ezzel ők csak önmagukat áltatják — és minket akarnak bosszantani. Az ő akciójuk látszólag a Public Square, mint a szobor helye ellen irányult, — de valójában, mint lapjaikból olvashattuk, azt akarta megakadályozni, hogy egyáltalán álljon szobra Kossuthnak Clevelandban. Ők számítottak arra, hogy ha a Public Square-ra nem állíthatjuk föl a szobrot, sértett önérzetünkben — sehol nem állíthatjuk föl Clevelandban! A tanács nem tett nekünk jó szolgálatot véle, mikor érvénytelennek nyilvánította a közmunkák igazgatójának engedélyét, mert ezzel elvette a lehetőséget, hogy ez engedély alapján, abban biztosított jogainkért utolsó lehelletig küzdjünk. De megtette azt az egy jó szolgálatot, hogy mikor a városi tanács a szobor helyével mint teljesen új ügygyel foglalkozva, nem tartja a Public Square-t szoborra alkalmas helynek, — bármily rosszul esik is latnunk, hogy a tanács nem törődik az érzelmi részzel, annyi bizonyos, hogy nem lehet szó megalázásunkról, avagy a tótok győzelméről.

Szerda estére van összehíva a nagybizottság gyűlése. Lapunk jelen száma akkor éppen a postán lesz s nem befolyásolhatja a gyűlés határozatát. De remélem, hogy olyan határozatot fog hozni, mely a szobrot megtartja Clevelandnak s egyúttal megérteti az egész amerikai magyarsággal, hogy a nagybizottság féltékenyen őrködik a magyar nemzetiség önérzete és becsülete fölött!

A világjáró debreczeni diák Londonban.

Erdei Károly, a világjáró debreczeni teológus kivette a részét a londoni királyi koronázásból és most, mint alábbi mellékelt érdekes levelében jelenti, a londoni utazás után hazafelé, kelet felé indul . . . Mindig csak kelet felé, az édes hazába . . . A világjáró debreczeni diák levele így hangzik:

Kedves Szerkesztő Ur!

Hál' Istennek megérkeztem Londonba. S míg őszintén elmondhatom, hogy az az öt heti gyaloglás, mely célomhoz elvezetett, sem testemet, sem pedig lelkemet meg nem törte, sőt még csak el sem bágyasztotta; utközben a czél, a jelszó, hogy csak Előre! nem engedték, hogy elfáradjak s

midőn a ködös Angliát megpillantám, az elvégzett munkának édes tudata feledtette velem a viszontagságokat, — addig a koronázási ünnepélyről kifáradva, összetörve jöttem haza a tegnapi nap.

Az az óriási néptömeg s ennek soha nem szűnő zaja, a zászlókban s virágokban uszó háztenger, a száz meg száz féle látványosságok s este a tündéres kivilágítás! Nincs az az ember, a kit össze ne törnének úgy, hogy úgy érezi magát, mint az az eszkimó, a kit a pusztá, hóval fedett csendes hazájából egyenesen Londonba vittek s beteg lett bele.

De hagyjuk ezt most. Nem a koronázási ünnepélyről akarok én most írni, a melyre szinte csodálatos pontossággal érkeztem meg, mert hiszen, mikor elindultam, akkor azt rebesgették, hogy nem lesz meg június végén, utközben hallottam, hogy elhalasztották bizonytalan időre s Frankfurtban kapom a hírt, hogy aug. 10-én lesz, a mire aztán igen természetes, szabtam hátralevő utamat. Nem erről akarok most írni, hanem arról teszek említést, hogy mint sikerült átkelnem Londonba.

A kik utterveket ismerték, tudják, hogy Hamburgból szándékoztam átkelni angol földre, a hova szerencsésen el is jutottam.

Ideérkeztem után mindjárt hajó után láttam, még pedig, a mely London felé veszi útját.

Először is a konzult kerestem fel, ámbar, megvallva az igazat Rómában s Párisban szerzett tapasztalataim után, egy kis balsejtelemmel.

Az „Ander Alters“ gyönyörű kilátású téren lakik, hova csukhamar eljutottam, keskeny 6-8 emeletes házak képezik az utcát. Egyik haz gyorsan jön a másik után. Bizonyos türelmetlenséggel s izgatottsággal olvastam a házszámokat 30, 29, 28—23. Felnéztem!

Kerestem a háromszínű lobogót! A sárga fekete zászló a kétféjű sassal igenis ott lengett, de ami zászlóknál, abból nem volt ott csak egy darabka sem.

Ereztem, hogy arcom ég. Nem tudom a szégyen é vagy harag égette vagy mindkettő? Avagy talán vannak olyanok, a kik a gyaloglással töltött éjszaka miatt keletkezett láznak tulajdonítják a pirt arcomon, úgy gondolkozzán, hogy hiszen nincsen abban semmi, tehát felsem igazthatja az embert, hogy az osztrák-magyar konzulátusnál csak egy zászlót lát s véletlenül éppen nem a magáét, hiszen kettőt csak nem tüzhetnek ki, mikor minden más konzulátusnál csak egy van? . . .

S ezek igen jól beszélnek. Én is azt mondom, hogy nem tüzhetnek ki két zászlót, azaz helyesebben, minek tüznének ki két zászlót, mikor mi úgy is megelégszünk s nyugodtan, békeszerető polgárokhoz illendően szavazzuk meg, illetve szavazza meg az országgyűlés a milliókat, melyek külföldi képviseltetésünkhöz szükségesek! S belül ép olyan sárga fekete e hivatal, mint kívül.

Én ugyan be se mentem. Nem volt hozzá jogom, hogy bemenjek. Az a kétféjű sas csak osztrákokat lát szívesen vagy a jobb esetben jó osztrák magyarokat s én — egyik sem vagyok! Én szívemből lelkemből csak magyar vagyok; független magyar vagyok érzelmeimben s az akarok lenni valójában is!

Igy hát legfőbb reménységem meghiusult s utána a többi. Ha lett volna időm várni míg a hajók megrakodnak, akkor könnyen átkelhettem volna valami teherhordó hajóval, de így kénytelen voltam egy amerikai hajóra szállani fel, amely aztán el is hozott.

Vihar nem volt, de a tenger erősen hullámzott s én az ut legnagyobb részét a hajó fenékben töltöttem, mivel a felleges ég elzárt minden kilátást az első napon!

S most ismét csak arra térek vissza, hogy itt vagyok Londonban. Vagy 10 napot időzöm itt s aztán Franciaországban, Svájcban, Itálián keresztül nézek haza! Most pedig maradtam

Kedves szerkesztő urnak

Kelt London 1902. aug. 10.

hazafias üdvözléssel

Erdei Károly,

ev. ref. teológus.

U. i. Az irántam érdeklődőknek üdvözlétemet küldöm a távolból!

K. m. f.

U. i. Kedves szerkesztő ur! Jóllehet e levél nem a mai napon kelt, mégis csak ma küldöm el, ma a mikor utra készen állok s indulok kelet felé, mindig csak kelet felé, az én édes hazámba! Az Isten vezéreljen utaimon s adja, hogy megtérve hon, elmondhassam másoknak is mindazt, a mit láttam, tapasztaltam, ifju lelkemnek igaz lelkesedésével!

hazafias üdvözléssel

Erdel Károly.

NAPI HIREK.

Felhívás Kossuth katonáihoz.

Az országos Kossuth-ünnep rendező bizottsága ünnepelésre szólítja fel „Kossuth katonáit“, akiknek legtöbb okuk van, hogy Kossuth születésének századik évfordulóját ünnepeljék. — A szívhez szóló, hazafias érzéstől áthatott érdekes fölhívást már szétküldte Lakatos Miklós elnök a szabadságharcz élő tanuihoz, az 1848—49 iki agg honvédekhez.

A felhívás szövege a következő:

Agg Honfiak!

Kossuth Lajos századik születésnapjának évfordulója alkalmával, hozzátok, az ő dicső katonáihoz fordulunk. Agg honvédek! Ti, kik az ő szavain fellelkesedve áldozatok vért e haza oltárán s nézetek szembe a halál egész veszedelmével, boldog imát rebegtek e napon, hogy Kossuth századik születése napját megünnepelhetek! Jöjjetek és rebegjétek el a szent imát, azon szent helyen, hol az ő szent porai nyugszanak, a szíve talán most is dobog e hazáért.

Zarándokoljatok e napon a magyar nép szent sirjához és vegyetek részt mauzoleumának alapkövével.

Kérjük a tisztelt elnökséget, bejelentéseiket és a résztvevők számát mielőbb közölni.

Hazafias üdvözléssel:

Lakatos
elnök.

A délibábok hazája Debreczenben.

Az a számottevő, ritka szép siker, a melyet Lovász János és Haranghy György Délibábok hazája cz. darabjikkal a budapesti Uránia színházban elértek, városunk közönségének az érdeklődését is mel-

tóan fölkeltette e darab iránt. Miről beszélnek benne a szerzők, hogy ilusztrálják a mi városunk nevezetességeit? . . . És már megpendült városunk lakói között annak a kívánságnak a hurja, hogy néhány előadásra hozzák le a darabot, még mielőtt a színházi szezon megkezdődne. Komlóssy Arthur polgármester helyettes, ez a szívvel-lélekkel debreczeni ember, a kinek magyar érzelmeit szinte felesleges hirdetni — vette kezébe az ügyet, hogy Debreczen publikumának megszerezze azt az élvezetet, hogy néhány estén át itthon láthassuk azt a speciális debreczeni darabot, a melyről a budapesti sajtó a legkiválóbb magasztaló kritikát hozta. Komlóssy Arthur ezzel is tanúságot szolgáltatott arra nézve, hogy mily finom érzéke van s mily atyáskodó jóindulattal hordja lelkén városunk ügyét. Mint értesülünk, fölkéri az Urániát, hogy a Délibabok hazáját szept. 20-ika körül három előadásra hozza le. A mily szép a h. polgármesternek ez a buzgólkodása, époly mértékben tudjuk mi helyeselni, hogy azt a darabot, a melyik Debreczenről szól, mi is mielőbb megláthassuk.

Kik rendeltek eddig Kossuth kupát?

A debreczeni függetlenségi kör által ezüstbe öntetett és Tóth András szobrászmester által szervezett Kossuth kupa mintájára, mint már említettük is, Könyves Tóth Sámuel debreczeni hazafias esztergályos mester drágább és olesőbb minőségű, hasonló alakú kupákat faragtat, a Kossuth Lajos erebe öntött dombor mellképével díszítve azt. Ezen Kossuth kupát, a ki birni óhajtja, megrendelheti a függetlenségi kör helyiségében is, a hol a kitelt felhívó iven eddigelő is igen szép szép számban iratkoztak alá derék és hazafias polgártársak, akik, eddig harmincz egy darab Kossuth kupát jegyeztek elő és pedig névszerint a következők, némelyik, mint Ifj. Kertész János 3 darabot is. B Nagy János, Kertész János, Tassi Miklós, Szendi Imre, Herczeg János, Liptai József, Orgován István, Kovács Ferencz, Pongor Ambrus, dr. Freund Jenő, dr. Révi Nándor, ifj. Horváth József, Dankó Mihály, Dankó Béla, Kertész László, Kertész Dániel, Demjén Lajos, Szentjóbó Kálmán, Tóth András szobrász, ifj. Kertész János, Molnár János, Kertész Mihály, Otrokoosi Vég János, Szóke János, Tóth Sándor, Piros József, Boros Izidor.

Magyar hitszónok bécsi templomban.

Hajdudorogi tudósítónk írja: Az ideai Szent István nap ünnepén Bécsben a kapuczinusok templomában Kucsera Ferencz hajdudorogi latinszertartású kath. plébanos tartotta meg a szent beszédet. Kucsera a mult évben a mariacelli bucsun prédikált s ott egy főhercegnőnek tetszését megnyerte — ennek folytán a Mária Terézia királynő által tett alapítványra az egri főgyűléstől Kucserát kérték ki a kapuczinusok templomába. Kucsera a beszédet az egri lyceum nyomdájában előzetesen kinyomatva helybenhagyás végett illetékes helyekre felterjesztette, hol a magyar hazafias beszéd elmondását jóváhagyták.

A világljáró debreczeni theológus, Erdő Károly.

a ki harmadéve Rómát, tavaly Páriszt járta meg, az ideig pedig Londont látogatta meg, a ki városának, sőt mondhatni hazájának is becsületet, dicsőséget szerzett s a ki eddig bámulatos ügyességgel gázolt által vizen és szárazon, a nélkül, hogy az itthonvalók segédelmére szorult volna; most az egyszer ismerőseinek, jóakaróinak a támogatására szorul. Ugyanis a tengeren való átkelés minden vagyonából kifosztotta s most úgy áll a dicsőséges Albion határán, mint egy mindenéből kiforgatott vándor, nem tud sem ide, sem oda mozdulni. Arra kérjük azért Debreczen városának nemes szívű közönségét és a derék ifjunak minden ismerőset és barátját, hogy ne többet, legalább filléreiket gyűjtsék össze és küldjék be a collegium seniori hivatalába, Görömbey Péter ur czimére, had örvendeztetthessük meg a megszerült vándort, hazájától távol, messze idegenben.

Meghívó.

A debreczeni papválasztó polgárság több tagja részéről a következő sorok közfételére kerettünk fel: — **Meghívó.** Tisztelettel felkérjük mindazon ev. ref. vallású egyháztagokat, kik tiszteletes Janossy Zoltán ur megválasztását óhajtják, illetőleg akik nevezett lelkész próbaszónoklatát meghallgatni kívánják, hogy folyó hó 23-án, szombaton délután 5 órakor, Csapó utcán, a „Cszmadia árcsarnok“ helyiségében tartandó értekezleten lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. — Az értekezés tárgya: — Lelkész meghallgatás czéljából f. hó 24-én vasárnap délután 1 órakor a collegium előtti egybegyülekezés és a Hajdusámsonba való kimenetel módozatainak megállapítása és egyéb teendők megbeszélése. Tisztelettel több választó polgár.

Nők a Kossuth ünnepen.

Az Arad és Vidéke a magyar nemzet hölgyei érdeklő felhívást közöl. Az aradi hölgyekhez. intézi, de a debreczeni honleányok is szívökbe vehetik és igazodhatnak utána. E napon, Kossuth Lajos százéves születési napján ünnepelniök kell azzal az ihlettséggel, melyeket csak női szívnek ajándékozott az Isten. Urával karöltve jelenjen még a feleség egy szál virágot tenni a hősök szobrára, kinek első ideálja a haza szabadsága volt: a kik katonái voltak Kossuth Lajosnak. Gyermekeit e napon imádság helyett annak nevére tanítsa a családnya, aki nélkül ma már nem fordulhatna az Istenhez az anyja nyelvén a magyar gyerekek. Ifju leányok csapongó álmaik közöpette szenteljenek egy gondolatot az ő emlékének is, aki hontagadó időnkben szinte mesebeli hőse e haza szerelmének. És játékszerait a női hiúságnak, apró hiabavalóságait a divatnak avassa minden nő hazaszeretet szimbolumává: **m e l l ü k ö n l á n c o k o n , m e d a i l l i n o k b a n , ó r a - c s e c s e b e c s é k e n v i s e l v é n a K o s s u t h L a j o s a r c z k é p é t .** Az észak-ame-

rikainók — Washington emlékünnepeken büszkén hordják nagy nemzeti hőjük emlékére, Franciaország lányait minden július 14-én a nagyforradalom emlékére vert apró érmek ékesítik, pedig ezek a népek együttvéve minden nemzeti szentjüknek sem köszönhetnek annyit, mint mink a mi Messiásunknak egy magának. Vagy a magyar nők szive nem volna képes annyi nemzeti érzésre, annyi halára és hazaszeretetre mint idegen népek leányai?

Nagybeteg városi tisztviselő.

A város egyik buzgó tisztviselője, Trázy László adópénztárnok, mint részvétellel értesülünk súlyos betegen fekszik lakásán. Párnap előtt hozták haza a fürdőből betegen és mint értesülünk állapota azóta sem javult, sőt kezelő orvosai véleménye szerint a legvalóságosabb. Különben Trázy halálhíre már hétfőn elterjedt a városban Gyógyulást kívánunk a derék hivatalnoknak.

Az adóügyszály értesítése.

Vettük a következő hivatalos értesítést: A IV. és V. kerületi III. osztályú kereseti adólagstromok a városi adóügyszályi kivételi helyiségében f. évi augusztus hó 23—31-ig közszemlére lesznek kiteve. Miről érdekeltek azzal értesítették, hogy azokat a hivatalos órák ideje alatt bármikor megtekinthetik. Debreczen, 1902. augusztus 21-én. A városi adóügyszály.

Függetlenség

czimen új lap indult Aradon. Mint az aradi függetlenségi és 48-as part lapja bontotta ki a a zaslót. Müller Károly ügyvéd, az aradi pártélet régi, tevékeny, oszlopos férfja az új lap főszerkesztője és mint fel szerkesztő Benedek Árpád újságíró kartársunk szerepel a lapon, melyet — megindulása alkalmából — Kossuth Ferencz is levelben üdvözölt. Hisszük, hogy a Függetlenség méltó lesz nevéhez.

Vég Gyula tanulmányútja.

Vég Gyula tb. főkapitány, a bűnügyi osztály vezetője a jövő hét folyamán tanulmányútra megy. Az ország nagyobb városainak rendőrségeit akarja át tanulmányozni és evégből azt a kérelmet intézte a tanács-hoz, hogy tanulmányútjára adjon segílyt. A tanács ma tartott ülésen teljesítette Vég Gyula kérvényét és az általa kért mérsékelt összeget megadta.

Utazások a közgyűlési terem kibővítése körül.

Debreczen városának közgyűlési terme a mai kor igényeinek semmi tekintetben sem felel meg. A terem ma is alig képes magába foglalni a bizottsági tagokat és most, hogy a miniszter elrendelte a bizottsági tagok létszámának szaporítását, férő helyiségről is kell gondoskodni, mely modernebb legyen a jelenleginél és elférjenek abban a jelenlegi mintegy kétszázal több bizottsági tagok is. A közgyűlésen is szóba került ez a dolog és ekkor a tanácsot utasították is, hogy idejében gondoskodjék a terem kibővítéséről. Targyalások is folytak már ez ügyben, kétféle terv merült fel,

egyik azonban nagy anyagi áldozatába került volna a városnak, míg a másik, nevezetesen, hogy a nagyterem az udvar felé bővítessék ki, mutatkozó legcélszerűbbnek és ezzel teteemes költségét is megtakarítottak volna. A jog és pénzügyi bizottság is emellett a javaslat mellett foglalt annak idején állást és javasolta a tanácsnak, utasítsa a főmérnököt a tervek és a költségvetés elkészítésére. A főmérnök ez ügyben jelentést terjesztett a tanács elé, melyet ma vettek tárgyalás alá. A főmérnök jelentésében azt mondja, hogy az esetben, ha a tervek elkészítésére nyilvános pályázatot hirdet a tanács — egy régebbi tanácsulésen, tekintve a bonyodalmas építkezést, a mely az udvar felőli kibővítés esetén elállana, erről is szó volt, — a pályázati hirdetmény elfogadása esetén a városháza jelenlegi alakját feltüntető tervekkel kell készíteni és több példányba lemásoltatni, erre a célra 400 koronát, ezenkívül pedig a tervek és vázlatok beszerzésére és az ezzel járó munkálatokra 2000 korona megszavazását kéri a főmérnök. A tanács érdemben nem határozott a kérelem felett, hanem úgy döntött, hogy miután a főmérnök a jog és pénzügyi bizottság ama utasításának, hogy tervek és költségvetést készítsen, ezideig sem tett eleget, újból arra hívja fel a tanács a főmérnököt és utasítja is egyszersmind, hogy a kívánt tervek és költségvetést készítse el és 30 napi záros határidő alatt terjessze be a tanácshoz. A tanács csakezután dönt majd afelett, hirdet-e nyilvános pályázatot, vagy nem?

Volt debreczeni tanár halála.

A magyar kegyesrendi háznak, ezen hasznos és hazafias tanítórendnek gyásza van. Szegeden meghalt Zvér Endre hazafias piarista tanár. Zvér Endre 1870-ben, mint fényes tehetségű ifjú került Debreczenbe és mint gyakorlótanár kezdette meg működését. Itten 8 évig tanította a mennyiségben és a természetben tetteit a legnagyobb elismeréssel aratva buzgó tevékenységével egy a tanuló ifjuság, mint a társadalom körében. Debreczeni tartózkodása idején, 1874-ben szentelték áldozó pappá.

Az ezred elismerése egy őrmesternek.

Szép ünnepély folyt le tegnap a péterfia utcza honvédlaktanyában. Balogh Mihály ki 15 év óta őrmester, az ezred II-ik polgári századánál, hivatalba lépés és távozása alkalmából ő felsége az ezüst érdemkeresztet tüntette ki. Az érdemkeresztet a laktanya udvarán felállított legénység és tisztikar előtt ünnepélyesen, lelkes beszéd kíséretében adta át Bodnar ezredes, ki még saját aláírás arczképével is megajándékozta a derék katonát. Majd az egész ezred elvonult a kitüntetett őrmester előtt. Balogh könnyes szemekkel köszönte meg a ritka és szép kitüntetést.

Helyreigazítás.

A debreczeni lelkészválasztással kapcsolatosan egy hír jelent meg a Debreczeni Ujságban. Ez a hír tévedésen alapszik, mert azt jelenti, hogy Jánosi Zoltán sámsoni

lelkészt tegnap hallgatták meg a hívek és a sámsoni lelkészt tisztelő ifjuság. Ez nem felel meg a valóságnak. Mert a sámsoni lelkészt a jövő vasárnap délután fogják meghallgatni a független egyháztagok értekezlete által választott küldöttek és a kik a próbaszónoklat iránt érdeklődnek. Tervezés az is, hogy a jelöltek közül meghallgatásra várnak még Illyés Endre. Illyés Endrét vasárnap délelőtt hallgatták meg a küldöttségen és a lapunkban felsoroltakon kívül még igen számosan. Azonban igaz hogy Marjay Péter szinte meghallgatásra vár és pedig vasárnap délelőtt.

Anarkia Szabadkán.

A „Szeged és Vidéke“-ből olvassuk: A szomszédos bácskai városból megdöbbentő anarkiáról érkeznek hírek. Számtalan késelés, lövöldözés történik ott nap-nap után, minden ok nélkül, a nyílt utca során, fényes nappal. Valóságos óskaliforniai állapotra valának a következő esetek: A napokban egy suhancz a Nemzeti vendéglő előtt a villanyosról lövöldözött az utczan járókelők közé, vasárnap pedig a Teréz templomi megálló előtt egy suhancz lőtt a villanyosra, amelyen egy ellenségét pillantotta meg. Miután csak a véletlennek lehet köszönni, hogy a gaz fickók golyói emberben nem tettek kárt. És a vasárnapi lövöldözést a közelben álló rendőr összetett karokkal nézte. Egy katonatisztnak köszönhető, hogy a tettes nem menekülhetett el. A vélelenül arra haladó katonatiszt a lövés után a gazfickóra vetette magát, megragadta s úgy vágta szájon, hogy a gaz nyomban kiejtette kezéből a revolvert. A rendőr aztán átvette a katonatiszt kezéből a lefegyverzett lövöldözött. Ehhez az esethez aztán egész „vasárnapi bünkrónika, járul. Éjjel, a teglgyár részvénytársaság telepén leütötték Odor István 75 éves ejjeli őrt. Őrjáraton két suhancz támadta meg botokkal, összeverték eszméletlen állapotban magára hagyták a szegény öreget, kit mentők szállítottak a kórházba. Egy másik eset: A Deák utczában, a város kellő közepén kezdtek bicskázni egymást a legények. A rendőrségnek sikerült a bicskázók között Evtovics Istvánt és Polyákovics Janost kézrekeríteni. A csikerei rókusai bucsun Vukovics Péter hónaalját hasította föl egyik duhajkodó paraszt. — Az egyik korcsmában pedig Kopunovics Mijo és Simonkovics József verték felholtra Baics Jakabot, a ki — melleleg legyen mondva — meg hozzányomorák is. A „Bácskai Hírlap“ statáriumot sürget ezen arizonai állapotok ellen, majd azt mondja, hogy az ügyesség hallgat és halgatása nem jelenthethet mást, mint egyetértést. Ilyen esimes állapotok vannak Szabadkán a hol eszmenyi fokra növelte a bicskázó erkölcsöket ex podeszta Lázó.

Vörösmarty és a bor.

Az egri borkiállítás alkalmából eleve nitik föl Vörösmarty Mihályról a következő érdekes apróságot:

A negyvenes évek elején Vörösmarty Mihály néhány jó barátjával végigjárta a régi Pest szurdok-utczáit és jó magyar bort keresett. Egyetlen bormérőhelyiség borával sem lévén megelégedve, a „Szózat“ dalnoka költői bosszút esküdött megírta a „Rossz bor“ című költeményét, melyben elpanaszolja, hogy „költőinek most Hunnia, — Légyvesztőt ad csak innia.“

Csapláros méregkeverő,
Pusztulj, több bort ne adj elő!
Czudar biz ez, de hát ígyünk,
Hiszen magyar költők vagyunk.

A verses büntetésnek azonban csak bamar viszhangja támadt a vidéken. A híres magyar borvidékeken meghökkentek a tehetős hazafiak. Hogyan, hát Pesten nincs jó bor? A „Szózat“ dalnokának légyvesztőt kell innia? És érkeztek Egerből, Ménésből, Tokajból a hordócskák, igazi hamisítatlan jó borral tele, magyar sziv küldötte a legmagyarabb odairónak, ki aztán „Jó bor“ ez. költeményében szavazott köszönetet a küldőknek.

Ha most élne Vörösmarty, vajjon küldenének-e neki s milyen bort küldenének a mai bornagytulajdonosok, az — Engelek?

Országos iparos-gyűlés.

Az 1884. évi ipartörvények óta iparosaink immár öt országos értekezleteket tartottak. Hazai apróságunknak jóformán a gyűléseken adják meg az alkalmat, hogy 3 évről három évre kipanaszolhassák magukat, kifejezést adhassanak azon számtalan serelemnek, a melyek iparfejlesztésünket lenyűgözik. Az ipartörvény revízióját, az ipartestületek hatás körének kibővítését, az önálló vámtérületet stb. minden gyűlésen újra és újra felmelegítik. A központi vezetőség felhívására alig akad testület, mely újabb javaslattal ne lépne fel a kongresszusra. Az előértekezletet e hó 24-én Budapesten tartják meg, az országos értekezletet pedig Nagyváradon szept. vagy október hóban a hangulat országszerte nagyon harczias az iparosok között, de még jobban elfogja mérgecseni azon körülmény, hogy több ipartestület a kereskedelmi és iparkamarák ketté választásának kérdését is napirendre akarja tüzetni.

Értesítés.

Beküldetett: A helyb. izr. iskolaszék ez uton is értesíti a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy az 1902-3. tanévi beiratások f. évi aug. 27-től szept. 1-ig eszközöltenek a Kapolnás utcza tanácssteremben minden nap délelőtt 9-12 óráig és d. u. 3-5-ig. Ezen idő eltelté után csak az iskolaszéki elnökhöz beadandó folyamodvány alapján iratnak be a uővendékek. Tandíjmentesség vagy a tandíjnak részbeni elengedése iránti kérvények, előbbieik szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve folyó évi aug. 25-ig adandók be az iskolaszékhez. Később érkező folyamodványok az iskolaszék részéről figyelembe nem vétetnek. A szokásos beiratási díjak, fizetése alul az ingyenes tanulók sem mentetnek fel. Az I. sőt osztályba beirandó gyermekek himlőoltási és a hatéves kort igazoló születési bizonyítvánnyal bemutatandók. A megallapított tandíjnak felerésze, valamint a tandíjhatralék és a beiratási díj a beiratkozáskor fizetendő. A t. cz. szülők és gyámok kéretnek ezen rendszabályokhoz szigoruan alkalmazkodni és különösen a beiratásra kiszabott időt pontosan betartani. A statusquo izr. hitközség iskolaszéke.

Vizbe fullt debreczeni katona.

A debreczeni 39 gy. ezred jelenleg Aradmegyében, Lippán gyakorlatozik, a legénység, hogy hűsölgjön, gyakorlatok után elmeat a Marosba fürödni. A Maros azonban sok helyütt igen mely és örvényes és hogy eleje vétessék az esetleges szerencsétlenségeknek, az ezredes rendeletet adott ki, melyben megtilja a katonáknak, hogy a Marosba egyedül menjenek fürödni. Vári L. azonban nem törődve a szigorú parancsral, fürödni ment Beleugrott a vízbe és szerencsétlenségére egy örvénybe merült, mely elsodorta. Közelben ülő bajtársai segítségére siettek, de nem tudták megmenteni, ott lelte halálát, még holtestére sem akadnak.

Ne bánts a csendőrt.

Hajdudorogon Sapti Nagy József ka-tonaviselt legény szekéren ülve a tagra ko-czogott miközben észrevette Lájtner Ferdí-nánd csendőrt az utcán, ki a postáról jött s éktelen káromlások közt agyonveréssel fenyegette. Lájtner hallani sem akarta a fel-szeszezett legény káromlásait de midőn az leugorva a szekérről egy kapanyéllal feleje sujtott, fegyverével átszurta a karját s meg-kötözve bekísérte a község házához.

Ilona bál Hajdudorogon.

A Hajdudorogon szüenidőző tanuló ifju-ság tegnap a Szücs Mihály vendéglőjében zártkörű táncmulatságot rendezett, mely a vendéglős jókonyhája és jókedvre hangoló borai s Puky Sandor zenekara mellett egyike volt a nyári mulatságok legsikerül-tebbjeinek. Jelen voltak: Révész Mihályné, Fejér Györgyné, Posgay Imréné, Kovács Istvánné, Olah Imréné, Szücs Mihályné, Tóth A. Mihályné, Tóth Istvánné, Toth Da-nielné, Bence Györgyné, Szabados Mariska, Eötvös Ida, Szücs Margit, Révész Margit, Halász Teréz, Feldmayer Erzsike, Baksay Anna, Balogh Terezia, Szant Juliska, Ko-vács Erzsike, Holis Ilona, Tóth Katinka, Ma-vasgha Mariska, Sztankovics Róza, Olah Gi-zela és Margit stb. A kedélyes mulatság ki-világos virradtig tartott.

Egy sikkasztó zárgondnok.

Napokkal ezelőtt megírták a lapok, hogy Spiro Jenő debreczeni születésű 28 éves joghallgató, aki mintegy 20 nagy ber-háznak volt a bírónag kinevezett zárgond-noka, megszökött. Magával vitte azonban a bérháztól befolyt augusztusi házbért, amely mintegy százezer koronát tett ki. A meg-szökött szelhamosnak még egy csomó aldo-zata van. Ő maga ugyanis nem tudván a 20 házból összeszedni a lakbért, embereket fogadott fel, akiktől óvadékot vett. Így Spiró elien ma feljelentést tett ifj. Lovasi Ferencz 3800, Baranyai Sandor 3800, Baranyai Sán-dor 1100 és Baranyai Jozsef 1200 korona óvadékuk elsikkasztása miatt. A sikkasztó zárgondnok ellen a vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki.

Hegedűművészno hangversenye az „Angol-Királynő” kertjében.

Mint értesültünk: érdekes hangverseny lesz ma, csütörtökön este az Angol Királynő szálloda kertühelyiségében, hangversenye-zik egy a maga művészetében egyedül álló művészno. Földesi Szerén kisasszony, hege-dűművészno, hangversenyezik ezen este. Hiszük, hogy hangversenyével érdeklődést fog kelteni, mert a kisasszony a művész-nőink közül egyetlen néphegedős Magyar honban.

Tizenhárom nap a budapesti tolonczházban.

Simli Mariska megint beszéltet magá-ról. A reverendás kisasszony újból „iro dalmi művel” készül meglepni a világot, melyre a következőképpen hirdet előfi-zetést:

„Simli Mariska „Tizenhárom nap a budapesti tolonczházban” Költemények prózában. Szerző fényképevel: „Prolog”. „Mosonyi utca 9.” Fogházakók. — Va-csora csillag fényénél. Látogatók. — Mi-nők a reggeleim? — Alfonska, — Dal a tolonczházban. Fekete sereg. Janesurák,

a kulcsár. Záróra. — Rossz emlék. — „Rá van írva egy levélre . . .” „Epilog.” Nyílt levél Széll Kálmán miniszterelnök-, mint Belügyminiszterhez és a Magyar Országgyűlés Tagjaihoz, — a 96002. sz. k. határozat tárgyában. Ára 2 kor. Csakis előfizetés révén kapható.”

Az új könyvnek a kétségtelenül „szén-zációs” leleplezéseken kívül az a különös-sége is meglesz, hogy hirdetni is lehet benne. Így köti össze Simli Mariska pegazusát a haszonnal.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.

Beküldetett: Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a követ-kező időben fog tartatni és pedig Pénteken este fél 7 órakor, Szombaton d. e. 9, d. u. 5 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor és este fel 7 órakor.

Ingatlanok forgalma.

Csáky Gergely veszi a Debreczen pus-ta nagy-cserei 154 sztkjvben foglalt 37 hold 304 □ öl kaszálóból Somosi Istvánné Sütő Erzebettől és Somosi Józseftől 6000 kor. Soltész Balázs és neje Kelemen Maria ve-szik a Debreczen pusza nagy-cserei 133 sztkjvben foglalt 3, hold 1513 □ öl kaszálót Simon György és társaitól 13000 kor. Nehez József és neje Süvöltös Maria ve-szik a debreczeni 5796 sztkjvben 4574 hrsza foglalt 965 □ öl Köntös kerti szőlőt Német Lászlóné Keresztessi Esztertől 3300 kor. Nagy Sándor és neje Jánki Sara ve-szik a debreczeni 4131. sztkjve 4555. hrsza foglalt 1352 □ öl Köntöskerti szőlőt özv. Harsányi Mihályné Kiss Maria és Nagy Sándorné Harsányi Juliánnától 4500 kor. Vakkel György és neje Regi Eszter veszik a debreczeni 3421 és 6729 sztkjvben foglalt összesen 730 □ öl Homokkerti szőlőt Nyal-ka Róza Pal Sándorné és Nyalka Mari Pinter Dezsőntől 6000 kor.

Berlin, 1902. aug. hó.

Őszi uridivat újdonságok beszerzése végett külföldön időzőm. e hét folyamán haza érkezem az itt beszerzett feltűnő szép férfdivat különlegességekkel. Ajánlom mélyen tisztelt vevőim szives figyelmébe. Ki-váló tisztelettel Fekete Jakab uridivat üzlete Debreczen, főté.

Innét-onnét.

— Augusztus 21. —

(Debreczeni Kossuth-kupák.)

Már irtam a debreczeni Kossuth-ku-pákról. Egy régi kupaminta után Tóth And-rás mester mintázta ezt a Kossuth apánk gyönyörűen sikerült és borostyán koszorus dombor mellképevel. Mostan már Hirmann budapesti érezőtő ezüstbe is önti az érde-kes művet, tehát nemzeti B Nagy János függetlenségi köri elnök bátyánk nem aggá-lyoskodhatik tovább, hogy valamiféle becsi osztrák, tubakos orru osztrák, önti meg a debreczeni Kossuth kupát; mert ettől igen-igen tartott János bátyánk, a dolmányos öreg szittya, a mióta olvasta az újságból, hogy alulírott Szaboleska Mihályiál együtt a budapesti ékszerész boltokban nem kap-hattak hazai öntésű ezüst tintatartót, mint-

— az ékszerészek kijelentése szerint — ezüst neműt csak az osztrák tud készíteni.

Ime a debreczeni Kossuth kupánál az ellenkezője bizonyul be . . . Magyar tehet-ség, magyar mesterek, magyar gyárban, ma-gyar ezüsből öntik meg a debreczeni Kos-suth kupát, a mely már azóta munkába is van véve.

Dicsérem a debreczeni függetlenségi kör vezetőit, érdemes magyar tagjait, test-véreimet, ezen derék eszmének a megvaló-sításáért, mert az a Kossuth kupa a függet-len magyarság eszményének szentelt serlege lesz. A Kossuth vérvé változik benne a bor. És ahányszor abból áldomást iszunk, minden egyes alkalommal vérszerződésre és fogadalomra lépünk az ő örökkönélő nagy lelkevel.

A debreczeni Kossuth kupa mását, hiszem, sokan igyekeznek megszerezni, mert Könyves Tóth Samuel bátyánk, a leghazafia-sabb magyar esztergályos mester, drágabb diófából és egy más olesőbb fából is kifa-ragattja azt, melyekre az ezüstbe öntött dombormű helyett, czinkből öntött dombor-művet helyeznek.

A polgárcsaládok, de bizonyosan a testületek is igyekeznek megszerezni az ilyen diófából faragott Kossuth serleget, mely nemcsak disze, de legbecesebb és legkedve-sebb ereklyéje lesz minden magyar háznak, a melyikben csak buzognak nagy Kos-suthert.

Az ilyen diófából faragott Kossuth kupákra már igen sokan irtak alá megren-delést, mert megrendelőiv van kitéve a füg-getlenségi körben . . . Derék dolog! Midőn Kossuth Lajos emlékének hódolunk, egyide-jüleg pártoljuk a hazai, még pedig a szűkebb hazánk, Debreczen iparát is . . . Már pedig annak idején Kossuth Lajos a honigartmá-nyok mellett is magyaripart védő lobogót bontott.

Ilyen debreczeni Kossuth kupákat Könyves Tóth Samuel műhelyében is ren-delhetnek az érdeklődő lelkes hazafiak.

(Déliabok hazája.)

Ismételten rátérünk a Lovász János darabjára. A mi derék debreczeni iróársunk-nak ezen fényes és nagy sikerére büszkék vagyunk mindnyájan, akik Debreczenben néha nap a magyar fajunk dicsőítésére irni szok-tunk. Lovász János hasznos, becses művet alkotott, melyért hálás lehet iránta szülő-városának polgársága. A porfelhők közül ország-világ előtt mutatta be a mi rejtőz-ködő fehér házainkat, árnyékos erdőinket, virágos mezőinket, az igazi magyar földet, az igazi magyar népet.

A „Déliabok hazája” darabot tehát most az érdekelt Debreczenben is be kell mutatni és ez a bemutatás nem is vesik soká . . . Lapunknak más helyén foglalkozunk ezzel, hogy a minden szépnak, minden magyarosnak lelkes, odaadó barátja, a telivér debreczeni Komlóssy Arthur veszi kezébe ezt az ügyet és munkálkodik, hogy a „Déliabok hazája” gyönyörködtesse a déliabos haza lakóit is . . . Nagyon dicsérjük, nagyon derék do-

lognak tartjuk Komlóssy Arthur ezen törekvését és arra még visszatérünk. Szívvel, örömmel üdvözölve a mozgalmat, mely adélibabos haza gyönyörű képeivel fog gyönyörködtetni minket, a kiknek a délibabok gyönyörűsége mellett a helyi élet porát, egyéb kellemetlenségeit is viselnünk kell.

nemes Portörő Kelemen.

Windischgrätz százasa.

(Epizód a szemlén.)

Az „Aradi közlöny“ írja.

Minden napnak meg van a katonai eseménye Aradon mostanában. Tegnap a nagy diszszemle folyt le a király születése napján, ma pedig szemlét tartott Windischgrätz herceg lovassági tábornok, csapatfelügyelő a 33 ik gyalogezred legénysége felett.

Az ezred, melyet Wachsmann ezredes vezényelt, korán reggel vonult ki a zádorlaki mezőre. A csapatok magatartása nagyon megnyerte a herceg tetszését s ki is fejezte meglepetését. Az ezred délelőtt tizenegy órakor vonult vissza a várba.

Érdekesebb volt azonban az a szemle, melyet a herceg az aradi Hadik huszár-ezred felett tartott. Volt ennek a szemlénél egy epizódja, amely a katonai ridegségbe kedves derűt hozott.

A herceg kijelentette, hogy annak a századnak, amely legjobban megnyerte a szemlét, száz forint jutalmat ad. A szemle végén azután két olyan századot talált a herceg, mely mindenképpen megfelelt a kivánásának. Melyiknek adja most a jutalmat?

Meg találta ennek is a módját. A száz forint a kettő közül azé a századé lesz — mondta, amely zárt sorokban előbb vágat hozzá.

A századok vetélkedve mentek bele a versenybe és egyszerre érkeztek a herceg elé. De míg az egyik század rendben állott meg, a másik megbontotta sorait. A herceg erre az előbbinek adta a jutalmat. A legjobb század parancsnoka Hász kapitány volt.

A száz forintból kilencvenöt krajczár jutott egy-egy huszárnak.

Egy érdekes hagyatékról.

(Degenfeld—Schomberg Emma hagyatéka.)

A múlt év december hó 22-én halt meg — Mácsán, gróf Károlyi Tibor, a főrendiház alelnökének neje Degenfeld Schomberg Emma grófnő, Magyarország főnemességének egyik legiszteletesebb uraszonnya. Mácsán temették el hatalmas gyászompával.

A hátramaradt óriási hagyatéki vagyon tárgyalása, — miután Mácsa az aradi járás bíróság és az aradi közjegyzőség kerületébe tartozik — Aradon ment végbe. A járásbíró-ság a hagyatéki tárgyalásával Beles János aradi kir. közjegyzőt bízta meg, ki a tárgyalás napjára augusztus 5-ikét tűzte ki.

A közös végrendelet értelmében öröklésre hivatnak: gróf Károlyi Gyula mácsai, gróf Károlyi Imre csongrád-mágoesi, gróf Almásy Dénesné születe Károlyi Ella grófnő gyulai lakosok és gróf Károlyi Antal, kinek kiskorúsága — pazarlása miatt — meghosszabbított s aki a tárgyalásra megidézhető nem volt, miután jelenlegi tartó-

zkodási helye a család előtt is ismeretlen. Azt hiszik, hogy most valahol Afrikában vadászik. Ügygondnokául gróf Tisza Kálmán cseghői földbirtokost rendelte ki Budapest székesfőváros árvaszéke.

A hagyatéki tárgyat ingóságok és értékpapírokon kívül a tasnádi sarkadi, a tiszatárjani, a kékkői, a bályoki, a kalota-eskülvői, a kántor-jánosi és derzai birtokok képezik körülbelül kétmillió koronával leltározott értékben. Érdekes, hogy százezerekre eső óriási birtokok mellett van egy olyan apró ingatlan is, melynek becsértéke nem több 18 koronánál.

Az ingóságok közzé leltározattak a családi drágaságok és ékszerek is, melyek a kékkői várban és a mácsai kastélyban vannak felhalmozva.

A dr. Pálmai Lajos kir. közjegyző-helyettes által megtartott tárgyaláson a családtagok részéről csak gróf Károlyi Gyula volt jelen. Megjelenik gróf Tisza Kálmán ügygondnok és báró Podmaniczky Géza valóságos belső titkos tanácsos a végrendeleti végrehajtó és a megbízott ügyvédek.

Az örökösök nem kötöttek osztályt, hanem megegyeztek, hogy a hagyományozott birtokokat, melyek hasznélvezete ugys az életben maradt hitvestársé — csak gróf Károlyi Tibor halála után veszik át.

Az óriási hagyatéki tárgyalása a tárgyalás előkészítése, a gyámhatósági jóváhagyás roppant sok munkát adott és ad még a járásbíró-ságnak, az árvaszékeknek, a közjegyzőnek és a megbízott ügyvédeknek, sőt maga közsegi jegyzőknek is, kik körülbelül harmincz vaskos leltárt szolgáltatnak be az illetékes járásbíró-ságokhoz, melyek alapján a hagyatéki vagyon megállapítása eszközölhető volt.

Adat a nép zsarolásáról.

(Ajánlva az illetékes hatóságok figyelmébe.)

Hogy tisztán láthassak különösen a hatóságok, hogy a szegény népek mennyi elősdije van es hogy mennyi veszedelmes ember jár-kei a nép között: a szegény nép érdekében szükségesnek tartok egy ilyen család bandát bemutatni.

Egy pár hajdu városban hallottam róla, hogy a hiszékeny nép között úgy nevezett „szent emberek, tudós asszonyok és emberek“ járnak kelnek, beszélnek a bibliából, j vendőt mondanak, tulvilági szellemekkel társalognak, gyógyítanak (!), férjhez menni kívánó leányokat „összefűznek“ olyan vőlegényvel, a milyet szeretnek stb. Termeszetesen mindezt jöpenzért (néhol 5-10 frtért) teszik.

Hogy a népelőtt hitelt nyerjenek, rendszeren azt mondják ok mindent tudnak és csakugyan pontosan is vannak értesülve azon családoknak a családi körülményeiről, akiket be akarnak csapni. Ez azonban nem nagy mesterség, ha megemlítem azt a körülményt, hogy az ilyen szent ember rendszeren 1-2 kiserővel jár, a kik neki az adatokat ügyesen összeszedik.

Ugy látszik azonban, hogy tapasztalataik arra ösztönzik őket, hogy egy napnál többet ne töltsenek egy városban, mert a csendőrségtől félnek.

Az eddig elmondottakban csak annyi veszedelem rejlik, hogy a szegény nép fil-lérjeit kiszarolják. De súlyosabb bajok is keletkeznek a lelketlen családok gassága miatt mert jövendőléseik hitelet azzal is akarják emelni, hogy jövendőléseik rendszeren rémesek. A kezdet legtöbbször az, hogy jobb lett volna az illetőnek nem is születni: annyi keserűséget fog látni, a halált is lát-

ja közelegni egyik vagy másik családtag felé stb.

Mindezeket egy nagy könyvből olvassa ki az illető. Egyik hajdumegyei községben személyesen volt alkalmam beszélni a család egyik áldozatával, ki, mint értelmes emberhez, hozzám fordult, hogy mi tevő legyen. mert neki a jövendőles óta nincsen nyugta, fényes nappal látta a halált maga előtt sárga ruhában egy karos székben ülni, aki csak úgy távozott el előle, hogy Jézus-hoz kezdett imádkozni. Szegény asszonyok hiába beszéltem, hogy csalóknak az áldozata, ő kételkedve rázta a fejét, és nem lehetetlen, hogy elmezavarodás lesz a dolog vége.

A tanúság pedig ebből az, hogy nagy szolgálatot tennének az illetékes hatóságok a köznépeknek, ha az ilyen kóborló jövendőmondókat összefogdosnák és velök szemben példásan eljárának, mert ezek sokkal veszedelmesebbek, mint a közönséges tolvajok, a mint ezt a fenti szomorú eset is bizonyítja.

B.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

17.

A Sambre tulsó partján, egy gyümölcsös kertben gulába raktuk a fegyvereket, bárki pipára gyujthatott és levegőzhetett, miközben a huszárság, vadászok, tüzerek és a gyalogság a hidon át folyton vonult és a rónán állást foglalt.

A homlokban tölgyerdő húzódott Fleurus irányában, valami háromórányi kiterjedésben. Ennek a belső részében nagy foltok sárgállottak, Szalma kunyhók födele, gabonaszékek az erdei cserjék, öreg ház a hidon innét is volt, mert Chatelet nagyobb község, mint Czabern város.

A szakadatlanul át es felvonuló zászlóaljok, lovasosztályok közt asszonyok, férfiak, gyermekek is keveredtek, a kik korszakban hozták a sört, kínálták a kenyeret és az erős pálinkát, mindezt alig néhány fillérért. Buche Jancsi és magam is falatoztunk kenyeret és nevetve kacsalódtunk a falusi markotányos leánykával, mert ezen a tájon igazán szepek a alusi szőke lányok.

A közvetlen közelünkben a kis Catelineau falu mutatkozott, balról, tavolabbra, az erdő és folyó között Gilly község.

Ezen irányban még egyre ropogott a puska. Bőgtek az ágyuk és csattogott a sor-tüz. Híre terjedt, hogy a császár által Charleroi-tól kergetett poroszok az erdősarokban nagy szöveget alkottak. Perczről-percz-re vártuk a menetparancsot, hogy a visszavonulásukat elvágjuk. De hét és nyolcz óra között már megszűnt a puskaropogás. A poroszok Fleurus felé hátráltak, miután egyik négyszögüket elveszítették. A kik menekültek, az erdőbe futottak. Majd két ezred dragonyos vonult fel. A Sambre mentén, jobb szárnyunkon foglaltak állást.

Néhány pillantás múlva híre terjedt, hogy L. Tort gardista tabornokot, ugyan azon a helyen, hol ifju korában pásztorbotkódott, meglőtték. Micsoda különös esetek fordulnak elő az életben. Ez a tábornok husz éven át végig harcolta Európát és ime itt kellett meghalni.

(Folyt köv)

